

**STUDIA UNIVERSITATIS
SEPTENTRIONIS
- THEOLOGIA ORTHODOXA**

Serie nouă

Anul XIV,
nr. 1 (21) / 2022

Editura UTPress Cluj-Napoca

ISSN: 2066-303X

UNIVERSITATEA TEHNICĂ CLUJ-NAPOCA
CENTRUL UNIVERSITAR NORD DIN BAI A MARE
FACULTATEA DE LITERE

DEPARTAMENTUL
DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE

REVISTA

DOMENIULUI DE CERCETARE
TEOLOGIE ORTODOXĂ

„JUSTINIAN ARHIEPISCOPUL”

STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
- THEOLOGIA ORTHODOXA

Serie nouă

Anul XIV, nr. 1 (21) / 2022

BAIA MARE
2022

EDITORIAL BOARD OF
STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
- THEOLOGIA ORTHODOXA

EDITORIAL OFFICE OF *THEOLOGIA ORTHODOXA*:

Str. CRIȘAN no. 5-7, Baia Mare, Phone: 004.(0)262.276305

PRESIDENT: Ph. dr. **IUSTIN HODEA**, Bishop of Maramures and Satmar

VICE-PRESIDENT: Ph. dr. **TIMOTEI BEL**, Vice-Bishop of Maramures and Satmar

EDITOR IN CHIEF: Pr. Conf. dr. Adrian Gh. **PAUL**

SCIENTIFIC REFERENT: Pr. prof. dr. John Antony **McGUCKIN**,

Pr. prof. dr. Theodor **DAMIAN**,

Pr. prof. dr. Ioan **CHIRILĂ**,

Conf. dr. Ioan-Mircea **FARCAȘ**.

EXECUTIVE EDITOR: Lect. univ. dr. Valerian **MARIAN**,

Lect. univ. dr. Claudiu **FĂRCAȘ**

EDITORIAL OFFICE SECRETARY: Pr. lect. dr. Claudiu **POP**

REFERENȚI ȘTIINȚIFICI

Pr. prof. univ. dr. **John-Antony Mc GUCKIN** – Universitatea Columbia, New York

Pr. prof. univ. dr. **Theodor DAMIAN** – Institutul Român de Teologie
și Spiritualitate Ortodoxă din New York

Pr. prof. univ. dr. **Ioan CHIRILĂ** – profesor universitar al Facultății de Teologie
Ortodoxă din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Conf. univ. dr. **Ioan-Mircea FARCAȘ** – decanul Facultății de Litere din C.U. Nord,
Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: P.S. dr. IUSTIN HODEA, Episcopul Maramureșului și Sătmărilor

Vice-Președinte: P.S. dr. TIMOTEI BEL, Arhiepiscop-vicar – coordonator responsabil

Redactor-șef: Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

Secretar de redacție: Pr. lect. univ. dr. Claudiu POP

Membri: Conf. dr. Delia SUIOGAN, Pr. conf. dr. Ștefan POMIAN, Pr. lect. dr. Dorinel DANI, Pr. lect. dr. Teofil STAN, Pr. lect. dr. Marius NECHITA, Pr. lect. dr. Vasile BORCA, Lect. dr. Claudiu FĂRCAȘ, Lect. dr. Ioan TOHĂȚAN, Lect. dr. Valerian MARIAN, Lect. dr. Eusebiu BORCA, Lect. dr. Claudia MARIAN, Lect. dr. Florina ACHIM, Pr. dr. Cristian-Ioan ȘTEFAN, Pr. dr. Ioachim TOMOIAGĂ, Pr. dr. Marius I. SABOU, Dr. Iulia-Mihaela TĂMAȘ.

Editori: Lect. univ. dr. Valerian MARIAN, Lect. univ. dr. Claudiu FĂRCAȘ

Colaboratori: Prof. dr. Teodor ARDELEAN, Prof. dr. Ștefan VIȘOVAN,
Prof. dr. Florian ROATIȘ, Asist. univ. dr. Minodora BARBUL.

Tehnoredactare: pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

Volum coordonat de: pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

Traducere: Erika CHINDRIȘ (pentru limba engleză)

<http://teologie.cunbm.utcluj.ro/studiatheologica/>

Persoană de contact: pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL

E-mail: pr.adrianpaul@gmail.com

Web: teologie.cunbm.utcluj.ro

ISSN: 2066-303X

Publicație indexată în Baza de Date Internaționale (BDI) CEEOL

(www.cceol.com) din Frankfurt, GERMANIA

STUDIA
UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
– THEOLOGIA ORTHODOXA –
Anul XIV, Nr. 1, Ianuarie-Decembrie 2022,
Serie Nouă (Nr. 21)

STUDIA
1 (21)/2022

EDITORIAL OFFICE: Crișan no. 5-7, Baia Mare ☒ Phone: 004.(0)264.202973

C U P R I N S

I. EDITORIAL

- 1. P.F. Părinte Patriarh DANIEL**, Proclamarea anului 2022 în Patriarhia Română ca „Anul omagial al rugăciunii în viața Bisericii și a creștinului” și „Anul comemorativ al Sfinților isihasți Simeon Noul Teolog, Grigorie Palama și Paisie de la Neamț” 11

II. TEOLOGIE BIBLICĂ ȘI SISTEMATICĂ

- 1. Pr. Lect. univ. dr. Vasile BORCA**, *Temeiuri și aspecte în exercitarea rugăciunii* 17
- 2. Pr. Conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL**, *Noțiunea de isihasm. Rolul Sfântului Grigorie Palama în apărarea și promovarea isihasmului autentic în Biserica Ortodoxă* 45
- 3. Î.P.S. Hierotheos VLACHOS**, *Rugăciunea minții în inimă* 121
- 4. Pr. Conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL**, *Fundamente ale credinței ortodoxe: despre rolul sublim al Fecioarei-Mamă în iconomia mântuirii noastre și supracinstirea Maicii Domnului la Sfântul Nicolae Cabasila* 143

III. TEOLOGIE ISTORICĂ, LITURGICĂ ȘI PRACTICĂ

- 1. Pr. Lect. univ. dr. Claudiu POP**, *Creștinismul și filosofia păgână. Perspective istorice de patristică preniceeană* 211
- 2. Pr. Lect. univ. dr. Teofil-Ovidiu STAN**, *Cântările funebre în varianta “pe rusie”* 233
- 3. Pr. dr. Petrică-Aurelian COVACIU**, *Rolul și importanța mănăstirilor în dezvoltarea și afirmarea cântărilor bisericești maramureșene* 257
- 4. Lect. univ. dr. Valerian MARIAN**, *Biserica în Europa* 271

5. Pr. Lect. univ. dr. **Claudiu POP**, *Botezul în Biserica primelor două secole creștine. Aspecte de teologie și gândire patristică* 279

IV. TRADUCERI TEOLOGICE

1. **Georgios I. MANTZARIDIS**, *The mystical Experience of Deification*
– în traducere românească de Pr. dr. Adrian Gh. PAUL 301
2. **ANDRE de Halleux**, *Palamism et Tradition* – în traducere
românească de Pr. dr. Adrian Gh. PAUL 331

V. MISCELANEEA

1. Pr. dr. **Petrică-Aurelian COVACIU**, *Curente și stiluri în muzica corală liturgică românească* 347
2. **Teodora-Maria, ȘTEFAN**, *Integrarea muzicii bisericești în manualele de Educație Muzicală* 361
3. **Ștefan DEJICA**, *Elemente ale muzicii psaltice românești în Oratoriul de Crăciun de Paul Constantinescu* 373

LISTA AUTORILOR.....383

STUDIA
UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
– ORTHODOX THEOLOGY –
Year XIV, No. 1, January-December 2022,
New Series (No. 21)

STUDIA
1 (21)/2022

EDITORIAL OFFICE: Crisan no. 5-7, Baia Mare ☒ Phone: 004.(0)264.202973

TABLE OF CONTENTS

I. PUBLICATION

- 1. His Beatitude Patriarch Daniel**, Proclamation of the year 2022 in the Romanian Patriarchate as “*The solemn year of prayer in the life of the Church and of the Christian*” and “*The commemorative year of the Hesychast Saints Symeon the New Theologian, Gregory Palamas and Paisie from Neamț*” 11

II. BIBLICAL AND SYSTEMATIC THEOLOGY

- 1. Vasile BORCA, Priest, Assistant Professor, PhD**, *Foundations and aspects in the exercise of prayer* 17
- 2. Adrian-Gh. PAUL, Priest, Associate Professor, PhD**, *The notion of hesychasm. The role of Saint Gregory Palamas in the defense and promotion of authentic hesychasm in the Orthodox Church* 45
- 3. His Eminence Metropolitan Hierotheos VLACHOS**, *The prayer of the mind in the heart* 121
- 4. Adrian-Gh. PAUL, Priest, Associate Professor, PhD**, *Foundations of the Orthodox faith: about the sublime role of the Virgin-Mother in the iconomy of our salvation and the over-honouring of the Mother of God at St. Nicholas Cabasilas* 143

III. HISTORICAL, LITURGICAL AND PRACTICAL THEOLOGY

- 1. Claudiu POP, Priest, Assistant Professor, PhD**, *Christianity and pagan philosophy. Historical perspectives of ante-Nicene patristics* 211
- 2. Teofil-Ovidiu STAN, Priest, Assistant Professor, PhD**, *Funeral songs in the “pe rusie” version* 233

3. Petrică-Aurelian COVACIU, Priest, PhD, <i>The role and importance of monasteries in the development and affirmation of Maramureș chants</i>	257
4. Valerian MARIAN, Assistant Professor, PhD, <i>The Church in Europe</i>	271
5. Claudiu POP, Priest, Assistant Professor, PhD, <i>Baptism in the Church of the first two Christian centuries. Aspects of patristic theology and thought</i>	279
IV. THEOLOGICAL TRANSLATIONS	
1. Georgios I. MANTZARIDIS, <i>The mystical Experience of Deification – Romanian translation by Adrian-Gh. PAUL, Priest, PhD</i>	301
2. ANDRE de Halleux, <i>Palamism et Tradition – Romanian translation by Adrian-Gh. PAUL, Priest, PhD</i>	331
V. MISCELANEEA	
1. Petrică-Aurelian COVACIU, Priest, PhD, <i>Currents and styles in Romanian liturgical choral music</i>	347
2. Teodora-Maria, ȘTEFAN, <i>Integration of church music in Music Education textbooks</i>	361
3. Ștefan DEJICA, <i>Elements of Romanian Psaltic music in Christmas Oratorio by Paul Constantinescu</i>	373
LIST OF AUTHORS	383

Răspunderea privind conținutul și autenticitatea materialelor editate aparțin exclusiv autorilor.

Redacția și Comitetul de redacție **nu-și asumă** în nici un fel responsabilitatea privind autenticitatea materialelor editate de autori și condamnă categoric furtul intelectual și orice formă de plagiat !

STUDIA
1 (21)/2022

REVISTA

**“STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
– THEOLOGIA ORTHODOXA”**

Apare anual

cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte
Dr. Iustin HODEA
Episcopul Maramureșului și Sătmarului

REVISTA

STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
- *THEOLOGIA ORTHODOXA*, Nr. 1 / 2022
Ediție nouă, Anul XIV (Nr. 21)

STUDIA
1 (21)/2022

---

apare
cu întreaga contribuție și cu sprijinul financiar al

Asociației
“SOCIETATEA DE STUDII TEOLOGICE
ORTODOXE DIN ROMÂNIA”
(SSTOR)
(vezi: <http://teologie.cunbm.utcluj.ro/sstor.html>)

A se vedea pe larg:

<http://teologie.cunbm.utcluj.ro/studiatheologica/>

sau

<https://www.ceeol.com/search/journal-detail?id=1942>